

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie

LOL – 4101-06 - 01/2013

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie
ul. Artyleryjska 3e, 10-165 Olsztyn
T +48 89 678 82 00, F +48 89 678 82 30
lol@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-69, 10-950 Olsztyn

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/181 – Efektywność ekologiczna wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontrolerzy	1) Janusz Dobek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 86427 z dnia 10.09.2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2) 2) Hubert Sikorski, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 86420 z dnia 30.08.2013 r. (dowód: akta kontroli str. 3-4) 3) Krzysztof Szliszka, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr 86417 z dnia 26.08.2013 r. (dowód: akta kontroli str. 5-6)
Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, ul. Świętej Barbary 9, 10-026 Olsztyn, zwany dalej „Funduszem” lub „WFOŚiGW”.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Adam Krzyśków, Prezes Zarządu.

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie w latach 2010-2012.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Fundusz w prawidłowy sposób dokonywał wyboru przedsięwzięć do dofinansowania. Wyboru zadań dokonywano w oparciu o priorytety określone m.in. w Programie Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz listę przedsięwzięć priorytetowych przyjętą przez Radę Nadzorczą Funduszu. W większości przypadków właściwie dokonywana była ocena osiągniętych efektów ekologicznych w wyniku zrealizowanych zadań.

Nieprawidłowości dotyczyły natomiast m.in.:

- błędnego określenia efektu ekologicznego dotyczącego zakupu kompaktora do plantowania i zagęszczania odpadów przez Zakład Gospodarki Odpadami w Bartoszczach. W karcie efektu ekologicznego podano bowiem, że jego zakup umożliwi zmniejszenie objętości odpadów o 220% na składowisku odpadów komunalnych w Wysiecu, podczas gdy osiągnięcie takiego efektu nie było możliwe,

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

- uznania za zrealizowany przez ww. Zakład określony w umowie efekt ekologiczny dotyczący I etapu budowy Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Wysiece, tj. składowanie przez Zakład 40.000Mg/a odpadów komunalnych rocznie, w sytuacji gdy Prezes Zarządu tego Zakładu podał, że oddanie do użytku wybudowanego Zakładu umożliwi unieszkodliwienie odpadów w wysokości 40.000 Mg/a, a kontrola NIK wykazała, że przez rok po uzyskaniu efektu rzeczowego zadania, na składowisko przyjęto tylko 30.230,9 ton odpadów, tj. o 24,4 % mniej niż określono w karcie efektu ekologicznego,
- zwiększenia o 2,9 tys. zł dotacji udzielonej Gminie Goldap na zadanie polegające na usuwaniu z terenu Gminy materiałów budowlanych zawierających azbest, pomimo zmniejszenia o 17,6% ilość azbestu przewidzianego do utylizacji,
- przypadków nieterminowego przekazywania beneficjentom transz dofinansowania.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Proces selekcji i wyboru przedsięwzięć do dofinansowania ze środków Funduszu

Opis stanu faktycznego

Pomoc finansowa ze środków Funduszu była udzielana w postaci oprocentowanych pożyczek, dotacji, przekazania środków dla państwowych jednostek budżetowych oraz nagród za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Wybór przedsięwzięć do dofinansowania był dokonywany w oparciu o nabory, programy i konkursy, zgodnie z zasadami udzielania i umarzania pożyczek, udzielania dotacji oraz dopłat do oprocentowania kredytów i pożyczek ze środków WFOŚiGW w Olsztynie, uchwalanych przez Radę Nadzorczą na każdy rok kalendarzowy.

Analizie poddano dokumentację wniosków o dofinansowanie 30 przedsięwzięć dla których podpisano umowy w latach 2011-2012. Dotyczyły one zadań z dziedzin: ochrona wód (OW), gospodarka wodna (GW), ochrona powietrza (OA), ochrona ziemi (OZ), ochrona przyrody (OP) i edukacja ekologiczna (EE). Łączna wartość pomocy na jaką podpisano ww. umowy wyniosła 21.918,1 tys. zł, z czego 10 dotacji na kwotę 1.748,9 tys. zł i 20 pożyczek na kwotę 20.169,2 tys. zł. W wyniku analizy dokumentacji dotyczącej tych zadań stwierdzono m.in., że:

1. Wszystkie przedsięwzięcia objęte badaniem były zgodne z listą przedsięwzięć priorytetowych, planem działalności Funduszu i kryteriami wyboru przedsięwzięć.

Rozpatrywanie wniosków było dokumentowane podpisanymi listami kontrolnymi sporządzanymi przez pracowników WFOŚiGW na poszczególnych etapach oceny. Przed przystąpieniem do oceny wniosku pracownik wypełniał i podpisywał deklarację bezstronności i poufności, w której zobowiązywał się m.in. do zachowania poufności i wykorzystywania uzyskanych informacji wyłącznie do celów przeprowadzania oceny i nieujawniania ich stronom trzecim. Na tym etapie sprawdzano poprawność wypełnienia wniosków i załączników. Zgodność zgłoszonego zadania z obowiązującymi zasadami oceniał Zespół ds. Kontroli i Windykacji. Następnie wypełniano Kartę Informacyjną Zadania, zawierającą plan finansowy i zakres zadania, którą przedkładano do akceptacji Zarządowi.

W każdym z badanych zadań, decyzję o udzieleniu pomocy finansowej podejmowała Rada Nadzorcza w formie uchwały.

W przypadku gdy nie wyłoniono jeszcze wykonawcy zadania lub braku załączników, Fundusz udzielał terminowej pisemnej promesy dofinansowania przedsięwzięcia pod warunkiem uaktualnienia i uzupełnienia wniosku. Uzupełniony wniosek był weryfikowany ponownie (lista kontrolna) i następnie przygotowywano projekt umowy. Projekt był sprawdzany przez Zespół Organizacyjno-Prawny pod kątem zgodności kwoty dofinansowania, formalno-prawnym i ustanowienia właściwych form zabezpieczenia umowy. Zespół Finansowo-Księgowy weryfikował projekt pod względem rachunkowym, poprawności przyjętego okresu kredytowania oraz prawidłowości numeru rachunku bankowego beneficjenta.

(dowód: akta kontroli str. 7-15)

2. Fundusz nie zlecał podmiotom zewnętrznym opiniowania wniosków. Do wniosków o dofinansowanie załączane były m.in. zaświadczenie z urzędu marszałkowskiego o wywiązywaniu się z należnych opłat za korzystanie ze środowiska oraz, w przypadku jednostek samorządu terytorialnego, opinia regionalnej izby obrachunkowej o możliwości spłaty pożyczki, dokumenty potwierdzające powołanie lub wybór osób upoważnionych do podpisania umowy oraz uchwały o zaciągnięciu pożyczki i powołaniu skarbnika. Pozostali wnioskodawcy byli zobowiązani do złożenia m.in. statutu lub umowy spółki, dokumentów finansowych (bieżących i za ostatnie dwa lata) oraz zaświadczenia z urzędu skarbowego i zakładu ubezpieczeń społecznych o niezaleganiu z płatnością podatków i opłat. Wszystkie wnioski przed podpisaniem umowy były kompletne.

(dowód: akta kontroli str. 15, 16-45)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Efekty ekologiczne, w tym rozliczenie finansowe i rzeczowe dofinansowanych przedsięwzięć

Opis stanu faktycznego

W latach 2010-2012 Fundusz współfinansował łącznie 974 zadania proekologiczne, które zostały zakończone w zakresie rzeczowym i finansowym. Kwota dofinansowania wyniosła ogółem 112.536,2 tys. zł, a ich koszt całkowity 325.176,6 tys. zł. Należały do nich w szczególności przedsięwzięcia z następujących dziedzin:

- Ochrony wód (OW) - 68 zadań dofinansowanych na kwotę łączną 58.777,3 tys. zł,
- Gospodarki wodnej (GW) - 22 zadania na kwotę 7.898.0 tys. zł,
- Ochrony przyrody (OP) - 83 zadania na kwotę 2.003,2 tys. zł,
- Ochrony ziemi (OZ) - 76 zadań na kwotę 11.486,1 tys. zł,
- Edukacji ekologicznej (EE) - 548 zadań na kwotę 8.226,4 tys. zł,
- Ochrony powietrza (OA) - 127 zadań na kwotę 18.352,7 tys. zł,

- Monitoringu środowiska (MN) - 20 zadań na kwotę 1.833,2 tys. zł,
- Nadzwyczajnych zagrożeń (NZ) - 29 zadań na kwotę 3.939,3 tys. zł,
- Likwidacja zagrożeń z dziedziny ochrony przyrody (LZ) – 1 zadanie na kwotę 19,0 tys. zł.

Analiza 30 spośród ww. przedsięwzięć (o najwyższej kwocie dofinansowania w danej dziedzinie), o łącznej wartości 24.019,4 tys. zł (21,3% dofinansowania w latach 2010-2012) wykazała, że:

- wypłata pożyczek każdorazowo była dokonywana po przedłożeniu dokumentów finansowych potwierdzających koszty realizacji zadań zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym i ich zaakceptowaniu przez odpowiednie służby Funduszu,
- wyegzekwowano od beneficjentów udokumentowanie wydatkowania 20% kosztów zadania ze środków własnych,
- oprocentowanie wszystkich pożyczek było zgodne z zasadami Funduszu,
- Fundusz zawsze badał w trakcie kontroli u beneficjentów zgodność realizacji zakresu rzeczowego z harmonogramem rzeczowo-finansowym będącym załącznikiem do umów,
- każdorazowo sprawdzono dokumentację i ostateczne rozliczenia finansowe przedłożone przez beneficjentów,
- przyjęta wysokość dofinansowania w formie pożyczki oraz oprocentowanie pożyczek były zawsze zgodne z obowiązującymi zasadami udzielania i umarzania pożyczek oraz udzielania dotacji ze środków Funduszu, zabezpieczono też jej spłatę.

(dowód: akta kontroli str. 46-507)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1) Przypadki nieterminowego przekazywania beneficjentom dotacji oraz pożyczek, a mianowicie:

- z opóźnieniem przekazano Gminie Gołdap dotację w kwocie 236,2 tys. zł na dofinansowanie zadania polegającego na usuwaniu z terenu Gminy wyrobów zawierających azbest. Zgodnie z harmonogramem wypłat określonym w załączniku do zawartej umowy, dotacja miała być przekazana do dnia 15.11.2012 r., a faktycznie została przekazana w dniu 30.11.2012 r.,
- jedna transza pożyczki w kwocie 437,3 tys. zł na dofinansowanie budowy kanalizacji sanitarnej i wodociągowej wraz z lokalnymi oczyszczalniami ścieków została przekazana Gminie Kętrzyn w dniu 06.11.2012 r., podczas gdy zgodnie z harmonogramem powinna zostać przekazana do 30.09.2012 r. (wniosek o płatność wpłynął do Funduszu w dniu 28.09.2012 r.).

Zastępca Prezesa WFOŚiGW wyjaśnił, że ww. opóźnienia wynikały z konieczności skontrolowania przez Fundusz zrealizowanych inwestycji.

2) Aneks z 08.11.2012 r. zwiększono o 2,9 tys. zł kwotę ww. dotacji udzielonej Gminie Gołdap, pomimo zmniejszenia o 17,6% ilość azbestu przewidzianego do utylizacji (z 433,0 Mg do 357,0 Mg).

Zastępca Prezesa WFOŚiGW T.Ratyński wyjaśnił, że zwiększenie kwoty dotacji nastąpiło na podstawie oficjalnego pisma oraz wniosku o aneksowanie z dnia 05.11.2012 r. złożonego przez Gminę Gołdap.

3) W procesie monitoringu przez Fundusz uzyskiwanych przez beneficjentów efektów ekologicznych:

- błędnie określono efekt ekologiczny dotyczący zakupu kompaktora do plantowania i zagęszczania odpadów przez Zakład Gospodarki Odpadami w Bartoszycach. W karcie efektu ekologicznego podano, że jego zakup umożliwi zmniejszenie o 220% objętości odpadów komunalnych na składowisku odpadów w Wysiece, podczas gdy osiągnięcie takiego efektu nie było możliwe. Zastępca Prezesa Funduszu T.Ratyński wyjaśnił, że w tym przypadku doszło do oczywistej pomyłki pisarskiej - w Karcie efektu ekologicznego zadania powinien być zapis "zakup kompaktora umożliwi ponad dwukrotne zmniejszenie objętości składowanych odpadów";
- uznano za zrealizowany przez Zakład Gospodarki Odpadami w Bartoszycach efekt ekologiczny (określony w karcie efektu ekologicznego) dotyczący zadania „System zagospodarowania odpadów komunalnych w Olsztynie. Budowa Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów. Budowa Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Wysiece – etap I”, tj. składowanie przez Zakład 40.000Mg odpadów komunalnych rocznie, podczas gdy Prezes Zarządu Zakładu Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Bartoszycach podał, że oddanie do użytku wybudowanego Zakładu umożliwi unieszkodliwianie odpadów w wysokości 40.000 Mg/a. Faktycznie w okresie od 01.09.2011 r. do 31.08.2012 r. (tj. rok po uzyskaniu efektu rzeczowego zadania) na składowisko przyjęto 30.230,9 ton odpadów, tj. o 24,4 % mniej niż określono w karcie efektu ekologicznego.

Zastępca Prezesa Funduszu T.Ratyński wyjaśnił, że zgodnie z zapisami umowy pożyczki oraz późniejszymi aneksami Zakład Gospodarki Odpadami Spółka z o.o. z siedzibą w Bartoszycach („ZGO”) był zobowiązany do przedłożenia oświadczenia o osiągniętym efekcie ekologicznym zadania. Oświadczenie dotyczące efektu ekologicznego zostało złożone przez Prezesa Spółki z datą 31.07.2012 r. i przyjęte przez WFOŚiGW, z racji na fakt dołączonej do oświadczenia decyzji udzielającej ZGO pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji do składowania odpadów.

- uznano za osiągnięte efekty ekologiczne dotyczące modernizacji systemów grzewczych oraz termomodernizacji budynków pomimo, że WFOŚiGW nie dysponował wynikami badań, które potwierdzałyby uzyskanie redukcji emisji zanieczyszczeń w wielkościach określonych w umowach:
 - ✓ z dnia 30.12.2011 r. zawartej z Zakładem Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. z Białej Piskiej, w której założono osiągnięcie efektu ekologicznego w postaci zmniejszenia zanieczyszczeń: SO₂ o 23,9 Mg/a, CO o 123,1 Mg/a, CO₂ o 6.087,5 Mg/a oraz pyłów o 49,42 Mg/a,
 - ✓ z dnia 16.11.2010 r. zawartej z Samodzielnym Publicznym Zespołem Zakładów Opieki Długoterminowej z Olecka Kolonii, w której założono osiągnięcie efektu ekologicznego w postaci zmniejszenia zanieczyszczeń: SO₂ o 0,015 Mg/a, NO_x o 047 Mg/a CO o 0,420 Mg/a oraz CO₂ o 13,74 Mg/a,

- ✓ z dnia 05.02.2010 r. zawartej z Gminą Miasto Mragowo, w której założono osiągnięcie efektu ekologicznego w postaci zmniejszenia zanieczyszczeń: SO₂ o 2,22 Mg/a, NO_x o 1,79 Mg/a, CO o 4,48 Mg/a, CO₂ o 974,1 Mg/a oraz pyłów o 2,09 Mg/a,
- ✓ z dnia 23.09.2011 r. zawartej z Gminą Świątajno, w której założono osiągnięcie efektu ekologicznego w postaci zmniejszenia zanieczyszczeń: SO₂ o 7,06 Mg/a, CO o 0,30 Mg/a, CO₂ o 1.749 Mg/a oraz pyłów o 14,5 Mg/a.

Zastępca Prezesa Funduszu T.Ratyński wyjaśnił, że modernizacja istniejących systemów grzewczych, wykorzystanie urządzeń opartych na odnawialnej energii oraz termomodernizacja obiektów pozwala na osiągnięcie oszczędności paliwa, co przekłada się na redukcję emisji substancji szkodliwych do powietrza i przynosi oszczędności kosztów. Jako sposób określenia efektu ekologicznego WFOŚiGW przyjmuje szacowaną wielkość redukcji emisji zanieczyszczeń do atmosfery, określaną na podstawie danych i założeń podanych we wniosku o dofinansowanie, ilości spalane paliwa, jego parametrów i wskaźników emisji zanieczyszczeń dla danego rodzaju paliwa. Dane te umożliwiają ocenę poprawności obliczeń efektu.

Przyjętą formą rozliczenia efektu ekologicznego jest dokumentacyjne zapewnienie Funduszu o rzeczowym wykonaniu projektu (protokół odbioru robót). W celu dokonania pomiarów emisji zanieczyszczeń do powietrza niezbędnym jest instalacja na wylocie spalin urządzeń umożliwiających pomiar tzw. króćców pomiarowych. Do instalacji tego typu urządzeń zobowiązane są podmioty, dla których istnieje obowiązek posiadania pozwolenia na emisję.

Zdaniem NIK, protokół odbioru robót nie w każdym przypadku potwierdza uzyskanie przez beneficjenta efektu ekologicznego. Świadczy o tym m.in. fakt, że w niektórych umowach Fundusz określał inny termin dla uzyskania efektu rzeczowego, a inny odnośnie efektu ekologicznego. W przypadku I etapu budowy Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Wysiecu termin uzyskania efektu rzeczowego określono na 31.03.2011 r., a ekologicznego na 31.03.2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 508-726, 728-747 i 753-755)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność w badanym obszarze.

3. Dostosowanie przyjętych priorytetów i programów Funduszu do potrzeb ochrony środowiska

Opis stanu faktycznego

3.1. Plany działalności na lata 2010-2013 uchwalone przez Radę Nadzorczą WFOŚiGW zawierały m.in. zapis, że zasadniczym kryterium decydującym o wsparciu przedsięwzięć do dofinansowania są zadania ujęte w Wojewódzkim Programie Ochrony Środowiska.

W ww. planach działalności podano wielkość planowanych środków finansowych na bezzwrotne i zwrotne dofinansowanie przedsięwzięć. Nie określono mierzalnych wartości realizacji zadań lub celów.

3.2. W planach działalności Funduszu określono następujące cele strategiczne:

- Realizacja zobowiązań, które wynikają z traktatu akcesyjnego, zakładając maksymalną absorpcję niepodlegających zwrotowi środków UE, służących ochronie środowiska;
- Optymalizacja efektu ekologicznego w ramach posiadanych środków finansowych;
- Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców Warmii i Mazur.

Określono w nich również główne zadania Funduszu, w tym m.in.:

- aktywne uczestnictwo w realizacji polityki ekologicznej na szczeblu regionu,
- wspomaganie finansowe przyjaznych dla środowiska technik i technologii,
- edukacja ekologiczna, ze szczególnym uwzględnieniem wspierania istniejących Centrów Edukacji Ekologicznej,
- prowadzenie szerokiej i aktywnej informacji o możliwościach realizacji zadań służących ochronie środowiska z uwzględnieniem wykorzystania środków UE.

3.3. Zgodnie z zapisami zawartymi w Instrukcji Wykonawczej WFOŚiGW, ocenę formalną i merytoryczną wniosków o dofinansowanie przeprowadza pracownik ds. oceny wniosków i realizacji umów Zespołu Ekologicznego. Wypełnia on listę sprawdzającą i na jej podstawie przydziela punkty wnioskowi (od 1-6) za zgodność wniosku z: listą przedsięwzięć priorytetowych, celami ustawy o ochronie środowiska, obowiązującymi Zasadami WFOŚiGW oraz lokalizacją zadania na obszarze NATURA 2000.

3.4. Przyjęte kryteria i warunki dofinansowania zadań preferowały projekty o wysokim, jednoznacznie określonym efekcie ekologicznym. Cztery spośród zbadanych 32 rozpatrzonych negatywnie wniosków o dofinansowanie nie zostało zaakceptowanych ze względu na niewielki planowany efekt ekologiczny.

3.5. Z ww. 32 rozpatrzonych negatywnie wniosków, 18 nie zostało zaakceptowanych z powodu braku środków finansowych (11 wniosków dotyczyło dofinansowania w formie pożyczki, 7 – w formie dotacji), 10 w związku z ich niezgodnością z regulaminem konkursu, a 4 ze względu na niewielki efekt ekologiczny.

W ww. wnioskach planowano osiągnięcie m.in. następujących efektów ekologicznych:

- wybudowanie kolektorów słonecznych pozwalających uzyskać z 1m² 1,8 GJ na rok,
- ograniczenie zużycia ciepła dla potrzeb co i cwu o 95,1 GJ/rok,
- wybudowanie sieci wodociągowej o długości 11.446 mb zapewniającej dostęp do wody ok. 178 mieszkańcom,
- zwiększenie ilości ścieków po modernizacji oczyszczalni z 480m³/dobę do 1300m³/dobę oraz wybudowanie 7600 mb kanalizacji sanitarnej,
- możliwość oczyszczania do 150,26 m³/dobę ścieków, możliwość podczyszczania do 127dm³/s wód deszczowych, poprawa jakości wody pitnej,
- unieszkodliwianie 470 Mg/a odpadów medycznych i weterynaryjnych,
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń: SO₂ o 4,072 Mg/a, NO_x o 4,569 Mg/a, CO o 52,474 Mg/a, CO₂ o 1326,069 Mg/a i pyłów o 6,017 Mg/a,

- przeprowadzenie analiz dotyczących stosowania najbardziej typowych rozwiązań technicznych w domach jednorodzinnych zlokalizowanych na obszarach prawnie chronionych Warmii i Mazur mających na celu dokonanie ilościowej i jakościowej oceny w zakresie potencjalnych możliwości redukcji emisji zanieczyszczeń do środowiska naturalnego,
- wzrost świadomości edukacji ekologicznej wśród słuchaczy Radia Plus Olsztyn,
- zwiększenie bezpieczeństwa ekologicznego środowiska naturalnego poprzez wzrost efektywności i skuteczności zapobiegania poważnym awariom przemysłowym występującym przy przewozie substancji i odpadów niebezpiecznych transportem drogowym,
- monitorowanie poziomu zanieczyszczeń wody wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi,
- podniesienie poziomu selektywnej zbiórki odpadów i podwyższenie świadomości ekologicznej.

3.6. Analiza ww. 32 wniosków wykazała, że 18 z nich rozpatrzono negatywnie z powodu braku środków finansowych. Na dzień ich odrzucenia WFOŚiGW posiadał środki finansowe na rachunkach bankowych (od 381,9 tys. zł w lutym 2012 r. do 7.604,1 tys. zł w maju 2011 r.). Środki te stanowiły jednak zabezpieczenie spłaty zobowiązań Funduszu: kredytu obrotowego zaciągniętego w Banku Rozwoju Eksportu (w okresie marzec-maj 2012 r. zabezpieczono łącznie 7.000,0 tys. zł do spłaty), wypłatę pożyczek (3.404,0 tys. zł w sierpniu 2011 r.), wypłaty transz wcześniej zawartych umów pożyczek i dotacji, promes, dopłat do oprocentowania kredytów preferencyjnych, wypłat dotacji państwowym jednostkom budżetowym, pokrycie kosztów działalności operacyjnej oraz kosztów finansowych.

3.7. Audyt wewnętrzny prowadzony w latach 2010-2012 nie dotyczył funkcjonowania kontroli zarządczej w zakresie uzyskiwania i dokumentowania efektów ekologicznych dofinansowanych przedsięwzięć.

3.8. Przyjęty sposób potwierdzania i dokumentowania uzyskiwanych efektów ekologicznych przez beneficjentów Funduszu oparty był m.in. o teoretyczne wyliczenia uzyskanych redukcji zanieczyszczeń określone w wnioskach o dofinansowanie. Np. w przypadku ochrony powietrza atmosferycznego ocena osiągnięcia efektów ekologicznych opierała się na ww. teoretycznych wyliczeniach oraz protokołach odbioru robót w przypadku niżej wymienionych umów pożyczki:

- z dnia 30.12.2011 r. zawartej z Zakładem Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. z Białej Piskiej, zakładającą osiągnięcie efektu ekologicznego w postaci zmniejszenia zanieczyszczeń: SO₂ o 23,9 Mg/a, CO o 123,1 Mg/a, CO₂ o 6.087,5 Mg/a oraz pyłów o 49,42 Mg/a,
- z dnia 16.11.2010 r. zawartej z Samodzielnym Publicznym Zespołem Zakładów Opieki Długoterminowej z Olecka Kolonii zakładającą osiągnięcie efektu ekologicznego w postaci zmniejszenia zanieczyszczeń: SO₂ o 0,015 Mg/a, NO_x o 0,047 Mg/a CO o 0,420 Mg/a oraz CO₂ o 13,74 Mg/a,
- z dnia 05.02.2010 r. zawartej z Gminą Miasto Mrągowo zakładającą osiągnięcie efektu ekologicznego w postaci zmniejszenia zanieczyszczeń: SO₂ o 2,22 Mg/a, NO_x o 1,79 Mg/a, CO o 4,48 Mg/a, CO₂ o 974,1 Mg/a oraz pyłów o 2,09 Mg/a,
- z dnia 23.09.2011 r. zawartej z Gminą Świętajno zakładającą m.in. osiągnięcie efektu ekologicznego w postaci zmniejszenia zanieczyszczeń: SO₂ o 7,06 Mg/a, CO o 0,30 Mg/a, CO₂ o 1.749 Mg/a oraz pyłów o 14,5 Mg/a.

(dowód: akta kontroli str. 508-740 727, 748)

Ustalone
nieprawidłowości

Pomimo, że WFOŚiGW nie dysponował wynikami badań, które potwierdzałyby uzyskanie przez beneficjentów redukcji emisji zanieczyszczeń powietrza, w sprawozdaniach z działalności za rok 2010 i 2012 podano, że w wyniku realizacji projektów współfinansowanych przez Fundusz osiągnięto efekt ekologiczny w postaci redukcji emisji zanieczyszczeń:

- 2010 r. - SO₂ o 13,3 Mg/a, CO₂ o 3.395 Mg/a, NO₂ o 6,3 Mg/a oraz pyłów o 11,7 Mg/a,
- 2012 r. - SO₂ o 0,8 Mg/a, CO₂ o 99,0 Mg/a, NO₂ o 0,5 Mg/a oraz pyłów o 1,8 Mg/a.

W złożonym wyjaśnieniu Zastępcy Prezesa WFOŚiGW T.Ratyńskiego podał, że Fundusz przyjmując poprawność teoretycznych wyliczeń efektu ekologicznego, który liczbowo wykazano w sprawozdaniach z działalności zakłada, że realizacja inwestycji zgodna z projektem potwierdza te wyliczenia. W przyszłości, przy sporządzaniu sprawozdań używane będą bardziej precyzyjne określenia odnoszące się do wielkości nie zmierzonych.

(dowód: akta kontroli str. 741-747)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli², wnosi o:

1. Podjęcie działań w celu terminowego przekazywania beneficjentom Funduszu transz dofinansowania wynikających z zawartych umów.
2. Podjęcie działań zmierzających do zapewnienia Funduszowi informacji o faktycznie osiągniętych przez beneficjentów efektach ekologicznych.
3. W przypadku wykazywania w sprawozdaniach z działalności Funduszu efektów ekologicznych dotyczących redukcji emisji zanieczyszczeń, dane te przedstawiać na podstawie rzeczywistych wielkości redukcji.

² Dz.U. z 2012 r., poz.82 ze zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Olsztyn, dnia 30.10.2013

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie

Dyrektor

Kontrolerzy:
Janusz Dobek
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis

Hubert Sikorski
starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

Krzysztof Szliszka
doradca ekonomiczny

.....
podpis